

# HÜRRİYET

Ayçe DİKMEN

9 Ekim 2011

## Türkiye'nin olduğu bölgeyi yöneten tüm dünyayı yönetir

Profesör Dimitri Kitsikis'in İzmir'e gelip üniversitelerde ders vereceğini, Türk – Yunan Konfederasyonu ile ilgili farklı düşünceleri olduğunu yazmıştım.

Dünyanın saygın üniversitelerinde jeopolitika ve uluslararası ilişkiler dersleri veren, Balkanlar'ın en soylu ve entelektüel ailelerinin birinden olan Kitsikis'in öğrencileri arasında Ahmet Davutoğlu, Kostas Karamanlis gibi politikacılar da bulunuyor. Geçen hafta basında yer alan, 'Yunanistan'ın ancak Türkiye ile kurtulabileceği' teorisi Kitsikis'in, ama hepsi bu değil.

Türk - Yunan mübadilleri kötü anılar nedeniyle önyargılıdır

-Nerede yaşıyorsunuz?

-Atina, Paris ve Kanada Ottawa'da evlerim var. Şu an Ottawa Üniversitesi'nde ders veriyorum. Ayrıca başkanı olduğum Dimitri Kitsikis Halk Vakfı'nın çalışmaları için de sık sık Atina'da bulunuyorum.

-Ailenizde Türkiye ile ilgisi, geçmişi bulunan birileri var mı? Bu Yunanistan'da çok rastlanan bir durum..

-Yunanistan nüfusunun neredeyse yarısının Türkiye'de geçmişi olan ataları ya da akrabaları vardır. Hemen hepsi Anadolu'dan. Ama benim ailemde hiç yok.

-Bu ilginç, çünkü sizin bu topraklarla hiçbir ilginiz olmamasına rağmen Türkiye'ye bu kadar yakınlık duymanız şaşırtıcı..

Aslında herhangi bir yerden göç eden kişiler ve akrabaları, gerçekleri tam olarak göremez. Çünkü aile büyüklerinden dinledikleri hikayeler, kötü anılar yüzünden objektif düşünemezler. Yunanistan'dan gelen Türkler Yunanlıları sevmez. Aynı şekilde Türkiye'den gelen Yunanlılar da Türkleri sevmez. Kişisel yaraları ve anıları yüzünden gerçek Türk-Yunan ilişkisini anlamaları mümkün değildir. Benim ailemde ilişkisi olan biri olmadığından Türkiye ile ilgili önyargım yok ve gerçek durumu ve olması gerekeni daha net görebiliyorum.

İzmir'den göçeden Yunanlılar aristokrat kabul edilirdi

-Sizin ailenizin kökenleri nereye dayanıyor?

-Benim büyük büyükbabam Midilli'den gelmiş. Annem ve ailesi Girit, Kahire ve Trieste karışımı. Ayrıca Fransız ve İtalyan atalarım var. Benim ailemde Batı yaklaşımı hakimdi. Fransız asıllı annem bana Yunanca'dan önce Fransızca öğretti, dadım da Fransızdı. 12 yaşımda Fransa'da okumaya başladım. 18 yaşımda Yunanca'yı neredeyse unuttum.

-O zaman belki de Türk – Yunan ilişkilerinde geçmişlerinde bu çemberin dışında kalan kişilerin bakması daha doğru..

-Kesinlikle. Çünkü, 'Türkleri çok seviyorum' diyen Türkiye'den göç eden Yunanlılar samimi değil. Yunanistan'dan gelen Türkler de öyle.. Zaten Anadolu'da yaşayan Yunanlılar asla Türkçe öğrenmemiş. Aslında Yunanistan'da da hemen benimsenmemişler. 1922'de İzmir'den Yunanistan'a göç eden Yunanlılar aristokrat olarak kabul ediliyorlarmış. Kültürleri, çok yüksek eğitimleriyle fark ediliyorlarmış. Yunan kadınları İzmir'den gelen Yunan kadınlarını kıskanmış. Çünkü çok modern ve elit görünür ve davranırmış.

Teorimdeki 'Ara Bölge' ülkeniz ve çevresi

-Türkiye'yle ilgili nerede çalıştınız?

-Sorbonne Üniversitesi'nde Türkoloji doktorası yaptım, Türkçe öğrendim. Çin Dil Bilimi okudum, Çince biliyorum. Adriyatik ve Çin arasındaki "Ara Bölge" teorim var. Türkiye'nin merkezinde bulunduğu ve çevresindeki birçok bölgeyi de kaplayan lojistik açıdan büyük önem taşıyan bir bölge.

-Ara Bölge neden bu kadar önemli?

-Avrasya, Müslümanlar olmadan idare edilemez. Mesele sadece petrol değil. Ruslar güneye gitmesin, Araplar kuzeye çıkmasın, Çinliler batıya ilerlemesin, Avrupalılar fazla doğuyla ilgilenmesin diye merkezde bir bölgeniz olmalı. 'Ara Bölge' burası, yani ülkeniz ve çevresi. Ara Bölge'yi idare ederseniz, dünyayı kontrol edersiniz. Afganistan, Yugoslavya, Irak ve Libya'daki olayların sebebi de bu. Müslümanlık çok önemli. Milliyetçilik ve Kemalizm ile bu idare sağlanamaz.

Milliyetçilik kavramını Anadolu'ya getiren Yunanlılardır

-Ara Bölge ne yönde ilerleyecek sizce?

-Ara Bölge'nin önündeki en büyük engel milliyetçilik. Milliyetçilik esaretten kurtulmak, başkalarının boyunduruğuna girmemek için doğru. Ama sonrasında tehlikeli olabilir. Çünkü bir toplumu diğerine düşman edebilir. Milliyetçilik kavramı İngiltere'dendir. Doğu'da pek yoktur. Anadolu'ya da Yunanlılardan gelmiştir.

-Nasıl yani?

-Türkiye'deki Isparta ile Yunanistan'daki Sparta'yı bir araya getirmek istiyordum. 19. yüzyılda Türkiye'deki Isparta'da birçok Yunan varmış. Hıristiyanlarmış ama Türkçe konuşurlarmış. 1860-1870'lerde Megali İdea başlayınca, Yunanistan'dan Isparta'ya gelen bazı öğretmenler 'Siz Yunansınız, Türklerle işiniz olmasın. Yunanca öğrenin ve konuşun' deyince milliyetçilik mikrobu onları etkilemiş ve mutsuzluk başlamış. Yani milliyetçilik Anadolu'ya Yunanistan'dan bulaştı.

Kurtuluş Savaşı nefis-i müdafaadır

-Peki Kurtuluş Savaşı ve Atatürk hakkında neler düşünüyorsunuz?

-Atatürk de Selanikli. Batı'daki akımları gayet iyi bilerek yetişmiş. Ama o ve Türkler, o zamanki devletlerin milliyetçi yaklaşımla yaptıkları saldırılara sadece karşılık verdi. Biri size vurursa kendinizi savunur,

gerekirse vurmak zorunda bile kalırsınız. Kurtuluş savaşınız aslında nefis-i müdafadır. Eğer Atatürk ve bu savaş olmasa Türkiye diye bir ülke asla olmayacaktı. Atatürk Türkleri kurtardı.

Ege Denizi kalp, yandaki topraklar akciğer, bölerseniz ölür

-Bugün Yunanistan'daki durumu nedir?

-Yunanistan'daki durum gerçekten çok kötü. Dış politika iyi gidiyor ama iç politika tam karmaşa. İç sorunlar mutlaka çözülmeli. Yunanistan krizden kurtulmak için mutlaka Euro'dan çıkmalı. Amerikalıların da bunu istediğini düşünüyorum. Yunanistan Avrupa Birliği'nde çıkıp Türkiye ile işbirliğine giderse lehine olur. Bence Yunanistan, İsrail, Türkiye bugün çok önemli. Ege Denizi kalp ise Anadolu ve Balkanlar ve Rumeli akciğerlerdir. Bu ortadan bölünmüş ve bölge öldürülmüş.

Kıbrıs çözülür, Türkiye, Yunanistan, İsrail'le bölge güçlenir

-Peki gelecekte durum nasıl olacak?

-İsrail ve Museviler bölgede çok önemli rol taşıdı. Gelecekte de Yunanistan, Türkiye ve İsrail üçlü sacayağı olarak önemli olacak. Şu anda durum tersine gibi görünse bile her şey değişecek

-Ama Kıbrıs çözülmeden bu gerçekleşir mi?

-O da çözülecek. 1. Annan Planı radikal milliyetçi Tasos Papadopoulos'ın sabotajı yüzünden yürümedi. Şimdi 2. Annan Planı var. Türk-Yunan Konfederasyonu önce Kıbrıs'ta kurulmazsa hiçbir yerde kurulamaz. Bu nedenle Kıbrıs sorunu çözülmek zorunda. Annan Planı mutlaka yürümelidir. Kıbrıs'ta İsrail'le ortak petrol araştırmalarına Türk kesiminin de katılması sağlanacak. Kıbrıs sorunu çözülecek. Sonra da Yunanistan, Türkiye ve İsrail'in birlikteliği ile bölge gücüne kavuşacak.

Türk olmak ayıp kabul edildiğinden Atatürk milliyetçiliği yüceltti

-Ama Atatürk'ün sonradan söylediği "Ne mutlu Türküm diyene" sözü ve milliyetçilik politikası şu an ülkemizde bile eleştiriliyor.

-Öyle dedi çünkü o dönemde Türklüğün iyi bir şey olmadığı düşünülüyordu. Kimse Türk olduğunu kabul etmek istemiyordu, Türk olmak neredeyse ayıp kabul ediliyordu. O nedenle Atatürk bu yönde milliyetçiliği teşvik etmek durumundaydı. Bu yöntem, bugün tüm psikanalistlerin kabul ettiği bir yöntem.

Topraklar ve üzerindeki insanlar üzerinde yaşayanlara aittir

-İzmir tüm bu düşüncelerin neresinde?

-Çok önemli. Bakın Yunanistan ve Türkiye ayna gibi. Her önemli yerin diğer ülkede benzeri var. Yunanistan'daki Olimpos'un karşılığı Uludağ. Yunanistan'da Lakonia, Türkiye'de Lykia var. Isparta, Sparta..Bu aynanın iki yüzü gibi. Selanik ile İzmir'de böyle. Hatta 1917'de Selanik'te de İzmir'de 1922'deki gibi büyük yangın olmuş. Benim amcam Kostas Kitsikis Selanik'i tekrar inşa eden mimarlardan. İki olaydaki benzerlikleri iyi biliyorum.

-Neden her iki olayı bu kadar benzetiyorsunuz?

-Osmanlı İmparatorluğu'nda 3 önemli şehir vardı. İstanbul, Selanik ve İzmir. Her üç şehirde o dönemdeki milliyetçi kışkırtmalarla tahrip edildi. Yangınların çıkış nedenleri hakkındaki iddialar bile benzer. Ben bu şehirlerin eskiden size, şimdi bize ait anlayışına da karşıyım.

-Nasıl yani?

-Efes'i ilk kez gezerken bana rehberlik eden kibar bir Türk kadın 'Aslında bunlar sizin atalarınıza ait' deyince itiraz ettim. Her tarihi zenginlik, eser şu anda o topraklarda kim yaşıyorsa ona aittir. Sizden önce biz, bizden önce siz anlayışı yanlış. O topraklara ilk kimin geldiğini bilmek mümkün mü?

Yunanlılar bu düşüncelere kızıyor mu?

-Peki bugün milliyetçiliğin durumu ne sizce?

-Avrupa da milliyetçiliği yok edip, bölgeselleşmek istiyor. O zaman ülkeler değil, konfederasyonlar olacak. O zaman milliyetçiliğin getirdiği merkezi yönetim ortadan kalkar. Hatta bu Osmanlı İmparatorluğu'ndaki modele de benziyor.

-Son ve en önemli sorum; Yunanlılar sizin bu düşüncelerinize kızmıyorlar mı?

-1978'de Karşılaştırmalı Türk- Yunan Tarihi hakkında kitabım çıkınca, 'Beni öldürürler' diye düşünmüştüm ama öyle bir şey olmadı. Hakaretler başladı. O zamanki Hürriyet Genel Yayın Yönetmeni Nezh Demirkent beni İstanbul'a çağırdı, bir makale yazmamı istedi. 1 Eylül 1978'de Çamlıca Hayali adıyla yazdığım makalem Hürriyet'in ilk sayfasında çıktı, bulup okuyun, ilginçtir...